

طراحی بوستان محلی در بافت تاریخی کهن شهر تبریز با رویکرد پایداری و بهینه‌سازی تعاملات اجتماعی

اعظم طاهری^۱

۱- کارشناس ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرند، Aazam.taheri@yahoo.com

چکیده

یکی از معیارهای ارزیابی کیفیت محیط هر شهر، وجود فضاهای سبز عمومی است؛ فضاهایی که شهروندان بتوانند با ایمنی و آسایش خاطر با هم به گفتگو بپردازند؛ در حالی که اکثر طراحی پارک‌های شهری با هدف تامین فضای سبز صورت گرفته است و به نوع و کیفیت روابط بین شهروندان و افزایش مدت حضور آن‌ها در یک فضای امن و با تعاملات بیشتر توجهی نشده است، از طرفی پارک‌های شهری دارای کارکردهای گوناگون اجتماعی، اقتصادی و اکولوژیکی می‌باشند. از این بین، کارکردهای اجتماعی به دلیل ارتباط مستقیم آن با شهروندان و مشارکت آن‌ها در ایجاد یک فضای پویا اهمیت ویژه‌ای دارد. در این مقاله ابتدا به بررسی شاخص‌های پایداری و تاثیر آن‌ها بر محیط پرداخته شده است، سپس بر اساس مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی به تاثیر موارد فوق بر سایت مورد مطالعه، پرداخته شده است و خروجی مطالعات در غالب راهکارها و کاربری‌های پیشنهادی جهت پویایی فضا و تعاملات اجتماعی بیشتر ارائه شده است.

واژه‌های کلیدی: توسعه پایدار، پایداری اجتماعی، مولفه‌های پایداری اجتماعی، فضای سبز

۱- مقدمه

مفهوم «توسعه پایدار» بطور رسمی توسط کمیسیون جهانی برانتلند در سال ۱۹۸۷ تحت عنوان «آینده مشترکمان» وارد حوزه ادبیات عمومی توسعه شده است و از آن پس واژه‌های توسعه پایدار که بحث این گزارش را تشکیل می‌داد، مقبولیت و رواج گسترده‌ای یافت [۱] از طرفی طراحی شهری به عنوان اصلی‌ترین تخصص انسانی در خلق مکان‌های عمومی، نیازمند تقویت ارتباط خود با پایداری از یک سو و بازآفرینی شهری از سوی دیگر است. مقوله طراحی شهری در دوران پست مدرن بر اهمیت بسترهای محلی تاکید دارد؛ بستری که از طریق حفظ هویت بومی و میراث تاریخی شهرها شکل می‌گیرد، چرا که امروزه کاهش تعاملات اجتماعی در بافت تاریخی- فرهنگی بخاطر عدم وجود قرارگاه رفتاری مناسب، امن و جاذب جمعیت مانع از توسعه اصول پایداری و حضور جمعیت و برخوردارهای اجتماعی شده است که نیاز به راهکارهایی برای باززنده‌سازی بافت تاریخی می‌باشد.

در این راستا، در پژوهشی با عنوان مقدمه‌ای بر مفهوم توسعه شهری پایدار و نقش برنامه‌ریزی شهری، ملاحظات کلی در جهت برنامه‌ریزی برای توسعه پایدار شهری به صورت پیشنهادی ارائه شده است [۲]. در پژوهشی دیگر با عنوان بررسی و تحلیل کارکردهای اجتماعی پارک‌های شهری بر اساس موقعیت مکانی و شرایط کلی منطقه به تعیین نوع کارکرد اجتماعی پارک‌های شهری پرداخته است [۳] و در پژوهش دیگر به برنامه‌ریزی و طراحی فضاهای سبز شهری و تاثیرات متقابل آن بر